

УДК 338.48-6:7/8 (045)

DOI: 10.31891/2307-5740-2018-264-6(1)-13-17

НАЗАРЕНКО І. А.,
НИКИФОРОВ Р. П.,
ІВАЩУК І. В.Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг

ХОСТЕЛ «УКРАЇНСЬКИЙ КОЛОРИТ» ЯК СКЛАДОВА КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

У роботі проаналізовано діяльність хостелів в Україні. Встановлено, що хостели України є популярними серед іноземних туристів. Виявлено основні проблеми в діяльності українських хостелів. Встановлено, що число хостелів, що відкриваються в Україні, не завжди пропонують якісний сервіс. Розроблено рекомендації для успішної діяльності хостелів в Україні. Обґрунтовано доцільність проектування хостелу «Український колорит» у м. Київ. Приведено інфраструктурні складові хостелу. Обґрунтовано концепцію хостелу, розроблено пропозиції щодо інтер'єру та дизайну.

Ключові слова: хостел, Український колорит, культурно-історичний туризм.

NAZARENKO I.,
NYKYFOROV R.,
IVASHCHUK I.Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih

HOSTEL "UKRAINIAN FLAVOUR" AS AN INTEGRAL PART OF CULTURAL AND HISTORICAL TOURISM OF UKRAINE

An integral part of cultural-historical and other types of tourism is the creation of cheap alternative of accommodation for travelers, in particularly hostels.

The article analyzes the activity of hostels in Ukraine. It is determined that according to the results of 2017 the share of hostels is only 1.45% of the number of hotels and similar facilities and 0.87% of the total number of collective accommodation facilities in Ukraine. It is noted that there is a rapid growth of hostels in regional centers and tourist cities of Ukraine. This situation means that popularity of the sphere begins to develop at a considerable pace.

It is established that Ukrainian hostels are popular among foreign tourists. Nevertheless, there are revealed the main problems in the activity of Ukrainian hostels. It is also established that the number of hostels opened in Ukraine does not always offer high-quality service. Thus, there are developed the recommendations for the success of hostels in Ukraine. In conditions of modern competition for the purpose of competent and profitable functioning of hostels attention should be paid to creating comfortable and cozy conditions for hostel clients, to monitor the activities of competitors, to improve constantly the level of service, based on successful foreign practices.

The advantages of designing the "Ukrainian flavour" hostel in Kyiv are substantiated. The designed hostel will include: a hotel, a cafeteria, a souvenir shop, a gym, a library, a children's playground, a tour desk, a creative workshop, a sports and health center, a car and bicycle parking lot, a rental point for bicycles, skates, tennis and volleyball equipment. The article presents the infrastructure components of the hostel, gives grounds for the concept and develops interior and design proposals. It also proposes a menu for the cafeteria.

Hostel "Ukrainian flavour" can become an integral part of cultural and historical tourism of Ukraine. The successful establishment and functioning of the "Ukrainian Flavour" Hostel will allow to disseminate information about the historical and recreational places of Ukraine, as well as the cultural heritage of the country among domestic and foreign tourists.

An integral part of cultural-historical and other types of tourism is the creation of cheap alternative of accommodation for travelers, in particularly hostels.

Key words: hostel, Ukrainian flavour, cultural-historical tourism.

Вступ. Сучасний туризм – це складний соціокультурний феномен, що реалізується в різних формах організації дозвілля [1]. У наш час бурхливого розвитку індустрії туризму важливого значення набуває фактор популяризації останніх досягнень науки, пам'яток історії та культури засобами туризму. На туристичних маршрутах увагу туристів все більше привертає історико-культурна спадщина країн.

Україна – це держава з давньою історією та багатою культурною спадщиною, яка робить її неповторною та унікальною. Це земля могутніх і славних предків, які залишили у спадок твори архітектури, монументальної скульптури й живопису, літератури і мистецтва, священні звичаї та прекрасні традиції. На державному обліку в Україні перебуває понад 130 тис. пам'яток, із них 57 206 – пам'ятки археології (418 з яких національного значення), 51 364 – пам'ятки історії (147), 5926 – пам'ятки монументального мистецтва (45), 16 293 – пам'ятки архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтні (3 541). Функціонує 61 історико-культурний заповідник, 13 з яких мають статус національних. У списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – Софійський собор з архітектурним ансамблем, Києво-Печерська лавра в м. Київ, історичний центр м. Львів [2, 3]. Нерухомі святині зберігаються просто неба, а інші пам'ятки історії,

матеріальної та духовної культури нації — у музеях України. Багата історико-культурна спадщина України створює всі необхідні передумови для організації і функціонування молодіжного, культурно-історичного, лікувально-оздоровчого, спортивного та інших видів туризму.

Туристична діяльність в Україні сприяє розвитку тих територій, що є центрами культурного і духовного життя та мають рекреаційні ресурси, створюючи при цьому нові робочі місця, підвищуючи рівень доходів населення та забезпечуючи збереження пам'яток історії, архітектури, історії.

Невід'ємною складовою культурно-історичного та інших видів туризму є створення дешевої альтернативи проживання для подорожуючих, зокрема хостелів.

Мета і завдання роботи. Метою роботи є аналіз діяльності українських хостелів, визначення перспектив їх розвитку та обґрунтування концепції діяльності хостелу «Український колорит» у м. Київ.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити ряд завдань:

- вивчити стан та проаналізувати діяльність хостелів в Україні;
- виявити основні проблеми в діяльності українських хостелів;
- розробити рекомендації для успішної діяльності хостелів в Україні;
- обґрунтувати концепцію діяльності хостелу «Український колорит» у м. Київ.

Виклад основного матеріалу. В Україні хостели знаходяться на стадії розвитку. Встановлено [4], що хостелам належить незначне місце в структурі колективних засобів розміщення (КЗР) України (табл. 1).

Таблиця 1

Структура колективних засобів розміщення України станом на 2017 рік

	Кількість КЗР, од.	Кількість осіб, що перебували у закладах, осіб	Доходи від наданих послуг, тис. грн.
Колективні засоби розміщення, усього	4 115	6 661 177	12 683 950
Готелі та аналогічні засоби розміщення, усього	2 474	5 135 164	8 629 300
з них готелі	1 704	4 395 846	8 184 373
мотелі	137	110 699	49 661,5
хостели	36	44 498	16 114,8
кемпінги	12	7 814	3 845,4
агротелі	-	-	-
гуртожитки для приїжджих	84	192 308	64 048,2
туристичні бази, гірські притулки, студентські літні табори	501	383 999	311 257,0
Спеціалізовані засоби розміщення, усього	1 641	1 526 013	4 054 649,4

Дані табл. 1 свідчать, що частка хостелів складає лише 1,45 % від кількості готелів та аналогічних засобів розміщення та 0,87 % від загальної кількості колективних засобів розміщення в Україні, за підсумками 2017 р. Слід відзначити, що питома вага хостелів дещо зменшилася – з 0,94 % у 2016 р. до 0,87 % за підсумками 2017 р., що відбувається через скорочення загальної кількості засобів розміщення та їх окремих типів за об'єктивних обставин, у порівнянні з 2016 р.

Однак, хостели є досить популярними серед іноземних туристів. Згідно статистичних даних за 2017 рік у хостелах зареєстровано 6039 іноземних туристів, тоді як в мотелях – 1497, кемпінгах – 371. Встановлено, що хостелами України скористалися туристи із Польщі (2184), Туреччини (1122), Білорусії (492), Німеччини (409), Російської Федерації (257), Молдови (70), Франції (101), США (386), Іспанії (76), Японії (90), Румунії (4), Угорщини (38), Італії (79), Нідерландів (54) та ін.

Хостели привертають внутрішніх та іноземних туристів не лише доступними цінами на розміщення, але й широким спектром додаткових послуг: заклади ресторанного господарства, пральня, інтернет, дитячі ігрові майданчики, спортивно-оздоровчі послуги, стоянка або гараж для автомобілів та велосипедів, екскурсійні та туристичні послуги.

Згідно з даними сайту Booking.com [5] в Україні найбільша кількість хостелів зосереджена у Київській (139), Львівській (96) та Одеській (54) областях, адже саме ці області є найпопулярнішими серед туристів. Хостели переважно знаходяться в обласних центрах і розташовані поруч з визначними пам'ятками або в центрі міста. Недооцінений потенціал таких областей, як Дніпропетровська (всього 18 хостелів), Вінницька (5 хостелів з невеликою кількістю місць), Запорізька (4 хостели). Слід також зазначити, що хостели представлені і у таких невеликих туристичних містах, як Коломия (1 хостел), Кременчук (2 хостели) і Кам'янець-Подільський (3 хостели).

Позитивним є також те, що середній рейтинг хостелів по Booking.com складає приблизно 8.1 балів із 10 можливих. Практично всі хостели пропонують туристам послуги харчування, додаткові послуги, деякі хостели обладнані саунами, басейнами, тенісними кортами, тобто забезпечують надання послуг для біологічного відновлення організму.

Відгуки клієнтів про обслуговування в хостелах України дозволяють виявити основні проблеми, з якими стикаються туристи: нестабільна робота інтернету або повна його відсутність; комплектування номерів застарілими меблями, неякісною сантехнікою та постільною білизною; відсутність кондиціонерів у ряді випадків; нестача гарячої води в разі невеликого об'єму бойлера; проблеми з бронюванням через Booking.com тощо.

На формування вартості проживання у хостелі впливають ряд факторів: місто, у якому функціонує хостел, його адміністративне значення, місце розташування хостелу, кількість місць у хостелі, категорія номерів і т.д. Аналіз даних вартості проживання у хостелах України свідчить, що найнижча ціна яку можна знайти за одне койко-місце у хостелах м. Київ становить 4\$, в той час, як у Львові – 7\$, Одесі – 5\$, в Івано-Франківську – 9\$, а в Чернівцях – 8\$.

Слід зазначити, що ще рік тому, на ринку хостелів в Україні, спостерігалася наступна ситуація: хостели відкривалися, тільки у великих містах. Зараз в Україні хостелів стало набагато більше, з'явилися нові міста, де почали надавати послуги економ проживання, а в містах, де було по одному хостелу, додалося ще декілька. На сьогодні в Україні лише в 1 обласному центрі не представлено жодного хостелу (Кропивницький), тоді як на початку 2017 року їх було 5 (Рівне, Житомир, Хмельницький, Суми і Кропивницький).

Спостерігається стрімкий ріст хостелів в обласних центрах та туристичних містах України. Така ситуація означає, що дана сфера популярна і починає розвиватися значними темпами. Однак, число хостелів, що відкриваються в Україні, на жаль, не перетинається з числом хостелів, що пропонують якісний сервіс.

Можна зробити висновок, що передумов для подальшого розвитку хостельного руху в Україні досить багато. У першу чергу це прагнення населення до відвідування рекреаційних та історичних місць України; збільшення кількості людей з низьким рівнем доходів і необхідністю користування послугами засобів розміщення під час відрядження стрімке зростання популярності хостелів як дешевого засобу розміщення. З метою грамотного і прибуткового функціонування хостелів, в умовах сучасної конкуренції, необхідно приділяти увагу створенню комфортних та затишних умов для клієнтів хостелів, слідкувати за діяльністю конкурентів, постійно підвищувати рівень сервісу, спираючись на успішні закордонні практики.

Центром культурного і духовного життя країни є місто Київ. Київ – одне з найдавніших європейських міст, якому понад 1500 років. Це адміністративний, економічний, науковий і культурний центр України. Місто зосереджує значний туристичний потенціал і володіє всіма необхідними ресурсами для розвитку ділового, культурно-пізнавального, релігійного туризму, а також туризму за інтересами (відвідання театрів, музеїв, фестивалів мистецтв, спортивних заходів) [6]. Місцезнаходження Києва на стику Заходу і Сходу сформувало неповторний історико-культурний колорит, сприяло розквіту духовності, толерантності, доброзичливості та гостинності.

Розгалужена мережа установ культури діє також і в Київській області. До цієї мережі входять 848 клубів, 918 бібліотек, концертно-творча організація «Київщина», 237 музейних установ, зокрема всесвітньо відомий Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав». На Київщині зосереджена велика кількість пам'яток історії, архітектури та мистецтва, які мають загальнодержавне, а деякі – світове значення. Серед туристичних об'єктів найцікавішими є Переяслав-Хмельницький історико-культурний заповідник, археологічний музей пізньопалеолітної стоянки у с. Добраничівка, пам'ятки архітектури, дендропарк "Олександрія" і комплекс паркових споруд у м. Біла Церква, пам'ятка архітектури Покровська церква з мозаїкою за ескізами М.К. Реріха у с. Пархомівці, пам'ятки дерев'яної архітектури – Покровська церква у Фастові, дерев'яні церкви в с. Пищики та у с/ Синява, собор Антонія і Феодосія у Василькові, пам'ятник-музей визволення м. Київ з діорамою «Битва за Київ» та ін. [7]. Таким чином, місто Київ має потужні ресурси для розвитку культурно-історичного туризму.

У 2017 році в м. Київ було зафіксовано 1,5 мільйони туристів. Така кількість іноземних туристів, що відвідали м. Київ, є найвищою за останні три роки. За даними Київської міськдержадміністрації 60% іноземців, які відвідують Україну, приїжджають сюди як туристи, а третина — заради бізнес-справ. Основну масу саме туристів, як зазначають представники міської влади, склали європейці (52%). Ще третина притоку з азіатського регіону [8].

Варто відзначити, що зараз на території м. Київ функціонує близько 100 хостелів. До основних послуг у будь-якому хостелі включають ліжко зі свіжою білизною, загальний санвузол, душ або ванна, найчастіше є кухня з плитою та холодильником, або мікрохвильова піч і чайник. Також в більшості хостелів є вітальня з телевізором або програвачем CD-дисків, там можна почитати книги і скористатися інтернетом [9, 10]. Слід зазначити, що хостели розташовані вдало. Вони задовольняють запити туристів, що приїхали ознайомитись із пам'ятками міста та людей, які приїхали у своїх справах. Половина хостелів знаходиться досить близько від цікавих місць, що привертають увагу туристів.

Однак, слід зазначити, що хостелів, які можуть прийняти туристів і гостей міста не вистачає. Дуже швидко зростає кількість людей, які приїжджають в столицю нашої країни і розраховують на зручне і не дороге розміщення на період їх перебування в місті. Слід також зазначити, що досвід інших країн свідчить про те, що хостельне господарство доцільно розвивати паралельно з екскурсійною діяльністю, а також

дитячим, молодіжним та сімейним туризмом. Саме ці цільові групи туристів є найчастішими відвідувачами та споживачами послуг хостелів.

До проектування прийнято хостел «Український колорит», успішне становлення та функціонування якого дасть змогу поширити інформацію про історичні та рекреаційні місця України, а також культурну спадщину країни серед іноземних туристів.

Ділянка під будівництво хостелу має прямокутну форму з фасаду, обмежену вулицею. Майданчик має добру транспортну доступність, зручні зв'язки із центром міста і вокзалами. Наявною є вільна територія для влаштування під'їздів для екскурсійних автобусів, автомашин.

Проектований хостел «Український колорит» включатиме у собі: готель, кафетерій, сувенірну лавку, спортзал, бібліотеку, дитячий ігровий майданчик, екскурсійне бюро, творчу майстерню, спортивно-оздоровчий комплекс (столи для настільного тенісу та волейбольне поле), стоянку для автомобілів та велосипедів, пункт прокату велосипедів, ковзанів, тенісних аксесуарів та волейбольних м'ячів.

Серед основних послуг хостелу, окрім цілодобового розміщення, передбачатимуться щоденне прибирання житлової зони та санвузлів, відправлення, отримання і доставка листів та телеграм, медична допомога та виклик швидкої допомоги, зміна білизни та рушників раз у 3 дні, загальний санвузол, душова кабіна, пральна машина, праска, сушка, телевізор з кабельним телебаченням та книжки в бібліотеці, відвідування спортзалу, спортивно-оздоровчого комплексу, доступ до інтернету, використання сейфу в приміщенні адміністрації та камери схову на цокольному поверсі; туристичні брошури та справка, дитячий ігровий майданчик. За додаткову плату хостел пропонуватиме прання та прасування одягу, додаткові постільні комплекти, продаж великого асортименту прикрас та сувенірів, продаж / оренда сушилок для взуття, беруші, розчіски та ін., прокат велосипедів, ковзанів, тенісних аксесуарів та волейбольних м'ячів, стоянка для автомобілів, велопарковка, послуги кафетерію, дисконтні картки на відвідування місцевих визначних пам'яток або заходів, надання екскурсійних та туристичних послуг за попередніми замовленнями проживаючих, послуги автомату для приготування гарячих напоїв.

Дизайн хостелу планується виконати в історичному стилі. Туристи матимуть можливість познайомитися з українською культурою, українською кухнею, відчують справжню українську гостинність.

В інтер'єрі проектованого хостелу передбачається використання натурального дерева, тканин, вишуканих і зручних меблів, різьблення і акуратних стильних орнаментів, а також візерунків та картин з національними мотивами. Інтер'єр вестибюльної групи приміщень повністю відповідатиме концепції підприємства, всі його елементи створюватимуть затишну атмосферу. Меблі в рекреаційній зоні вестибюля вдало поєднуюватимуться з елементами декору – картинами відомих українських художників на стінах, вазами та світильниками. Стійка рецепції, двері та меблі в вестибюлі будуть декоровані різьбленням, що є характерним для українського житла.

Номерний фонд проектованого хостелу «Український колорит» складатиме 20 номерів на другому та третьому поверхах. Усі номери будуть оснащені індивідуальними шафами під замок, комфортними спальними меблями, столом та стільцями, прикрасами інтер'єру, комплектом постільної білизни, пледів та рушників, що виконані в єдиному колірному рішенні та прикрашені вишитими композиціями, які відображають світогляд та звичаї українського народу, несуть інформацію про добро, достаток, здоров'я. У шафах передбачатимуться вішалки для верхнього одягу та полиць для речей.

Стіни в номерах передбачається пофарбувати декількома кольорами, які контрастують між собою. На підлозі лінолеумне покриття з різними візерунками, яке гармонійно вписується в інтер'єр та не відволікає увагу від інших деталей інтер'єру номерного фонду. Меблі з дерева декоровані орнаментами і візерунками. На широких підвіконнях розміщуватимуться квіти у розмальованих яскравих горщиках.

Одним із істотних елементів інтер'єру на вікнах є завіси. Вони виконують практичні функції, які полягають у регулюванні природного освітлення та впливають на композицію та колорит інтер'єру. У оздобленні номеру будуть використані два види завіс: прозорі і жалюзі. Прозорі розсіюватимуть і пом'якшуватимуть денне світло. Матеріал для прозорих завіс різного кольору для кожного номеру. Жалюзі передбачаються для ізоляції приміщень від зовнішніх впливів. Жалюзі будуть виконані з різнокольоровими орнаментами, які гармонійно вписуватимуться в загальний інтер'єр кімнати.

Усі номери додатково будуть оснащені рекламно-інформаційними матеріалами, протипожежною інструкцією та путівниками і довідниками з інформацією про пам'ятки історії, архітектури та мистецтва Київщини.

Познайомитися з українською кухнею туристи зможуть відвідавши кафетерій. У меню кафетерію передбачено: холодець по-домашньому, асорті із сала, борщ із сметаною та пампушками, капуста запорізький, крученики м'ясні, печеня з грибами, котлети по-київськи, голубці, вареники з картоплею, сирники, полтавські галушки, млинці по-чернігівськи, деруни житомирські, а також українські вергуни, пляцки львівські та київський торт. Із напоїв можна спробувати узвар, журавлиний кисіль, морс, квас та ін.

Інтер'єр кафетерію планується виконати в світлих, теплих тонах. Зручні стільці й крісла, добротні, але не громіздкі столи, скатертини та серветки, прикрашені вишитими композиціями, створюватимуть особливу атмосферу залу з українським акцентом. Посуд в кафетерії використовують глиняний з українським орнаментом. Атмосферу закладу допомагатимуть створити всілякі дрібниці. Стіни

передбачається прикрасити картинами відомих українських художників, вініловими пластинками різних часів, малюнками із зображенням різних мальовничих місць Києва. Частина стіни кафетерію буде обклеєна побажаннями та подяками його відвідувачів, що додатково підкреслюватиме історичну значимість цього закладу. Під стелею розміщуватимуться стильні плафони найрізноманітніших форм та кольорів, зокрема блакитного та жовтого. Стіни пофарбовані яскравими кольорами та розмальовані різними українськими узорами.

Українська культура дуже багата на традиції, де побут та природа тісно взаємопов'язані. Тому у гостелі планують проводити різноманітні майстер-класи для дорослих та дітей. Спеціально для проведення майстер-класів передбачено творчу майстерню. Залежно від календарних свят будуть проходити майстер-класи від народних майстрів. Наприклад, виготовлення ляльок-мотанок до Дня Матері, розфарбування писанок до Пасхи, випікання різнокольорових млинців до Масляної, випікання різдвяних пряників. Подібні майстер-класи сприятимуть захопленню традиціями української культури.

Також у гостелі планується до проектування справжній український бутік, у якому гості зможуть придбати яскравий керамічний посуд, вишиванки, витинанки, іграшки, вироби з дерева та інші сувеніри, створені українськими майстрами і майстринями: різьбярями по дереву, чинбарями, рукодільницями та гончарями з усіх куточків України.

У вільну годину мешканці гостелю можуть відвідати бібліотеку, в якій представлено роботи українських письменників. Також у мешканців гостелю буде можливість записатися на екскурсії для знайомства з унікальними місцями, пам'ятками історії, архітектури та мистецтва м. Київ та Київської області.

Висновки. Таким чином, гостел «Український колорит» може стати невід'ємною складовою культурно-історичного туризму України. Успішне становлення та функціонування гостелю «Український колорит» дасть змогу поширити інформацію про історичні та рекреаційні місця України, а також культурну спадщину країни серед внутрішніх та іноземних туристів.

Література

1. Бондарчук-Чугіна І.Ю. Розвиток культурно-історичного туризму на Миколаївщині (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. істор. наук : 17.00.01 / І.Ю. Бондарчук-Чугіна. – К., 2007. – 20 с.
2. Божко Л.Д. Культурний туризм як важливий чинник соціально-культурного розвитку регіонів України [Електронний ресурс] / Л.Д. Божко // Культура України. – 2011. – Випуск 32 / Л.Д. Божко. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/bozhko.htm
3. Кузьмук О. Культурний туризм як інструмент формування національної ідентичності [Електронний ресурс] / О. Кузьмук. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm
4. Колективні засоби розміщування в Україні у 2017 році : статистичний збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2018. – 142 с.
5. Отели. Забронировать сейчас [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.booking.com>.
6. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу термінологія районування / Бейдик О.О. – К. : Київський університет, 2001. – 395 с.
7. Масляк П.О. Рекреаційна географія [Електронний ресурс] / П.О. Масляк. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm
8. 2017-го до Києва приїхало найбільше туристів за останні три роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tsn.ua/tourism/2017-go-do-kiyeva-priyihalo-naybilshhe-turistiv-za-ostanni-tri-roki-1101455.html>
9. Розвиток готельного бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tophotels.in.ua>
10. Калачова І.В. Хотелі та інші місця для тимчасового проживання : статистичний збірник / Калачова І.В. – К. : Державний комітет статистики України, 2011. – 207 с.

References

1. Bondarchuk-Chuhina I.Iu. Rozvytok kulturno-istorychnoho turizmu na Mykolaivshchyni (druha polovyna KhKh – pochatok XXI stolittia) : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. istor. nauk : 17.00.01 / I.Iu. Bondarchuk-Chuhina. – K., 2007. – 20 s.
2. Bozhko L.D. Kulturnyi turizm yak vazhlyvyi chynnnyk sotsialno-kulturnoho rozvytku rehioniv Ukrainy [Elektronnyi resurs] / L.D. Bozhko // Kultura Ukrainy. – 2011. – Vypusk 32 / L.D. Bozhko. – Rezhym dostupu : http://tourlib.net/statti_ukr/bozhko.htm
3. Kuzmuk O. Kulturnyi turizm yak instrument formuvannya natsionalnoi identychnosti [Elektronnyi resurs] / O. Kuzmuk. – Rezhym dostupu : http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm
4. Kolektyvni zasoby rozmishchuvannya v Ukraini u 2017 rotsi : statystychnyi zbiryk. – K. : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2018. – 142 s.
5. OteLi. Zabrionirovat seichas [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.booking.com>.
6. Beidyk O.O. Rekreatsiino-turystski resursy Ukrainy: metodolohiia ta metodyka analizu terminolohiia raionuvannya / Beidyk O.O. – K. : Kyivskiy universytet, 2001. – 395 s.
7. Maslyak P.O. Rekreatsiina heohrafiia [Elektronnyi resurs] / P.O. Maslyak. – Rezhym dostupu : http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm
8. 2017-ho do Kyieva pryikhlo naibylshe turystiv za ostanni try roky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://tsn.ua/tourism/2017-go-do-kiyeva-priyihalo-naybilshhe-turistiv-za-ostanni-tri-roki-1101455.html>
9. Rozvytok hotelnoho biznesu v Ukraini [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://tophotels.in.ua>
10. Kalachova I.V. Hoteli ta inshi mistsia dlia tymchasovoho prozhyvannya : statystychnyi zbiryk / Kalachova I.V. – K. : Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy, 2011. – 207 s.

Рецензія/Peerreview : 17.11.2018 Надрукована/Printed : 04.12.2018
Рецензент: д. е. н., доцент Горіна Г. О.